

ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΕΠΑΛ - 15/6/2019

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

Α1.

α. Σωστό **β.** Λάθος **γ.** Σωστό **δ.** Σωστό **ε.** Λάθος

Α2. 1 – γ 2 – β

ΘΕΜΑ Β

Β1.

α) Η άποψη ότι ο πληθωρισμός είναι αποτέλεσμα υπερβάλλουσας ζήτησης δεν εξηγεί γιατί υπάρχει πληθωρισμός και σε περιόδους χαμηλής σχετικά ζήτησης, δηλαδή σε περιόδους ανεργίας και μείωσης του εισοδήματος. Μια τέτοια περίπτωση υπάρχει όταν έχουμε πληθωρισμό κόστους.

Ο πληθωρισμός κόστους τονίζει το ρόλο των εργατικών σωματείων και τη δύναμη των ολιγοπωλίων. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, τα εργατικά σωματεία ή ορισμένα απ' αυτά έχουν αρκετή δύναμη, ώστε να μπορούν να πετυχαίνουν αυξήσεις των μισθών και ημερομισθίων, ακόμα και όταν υπάρχει ανεργία. Από τη μεριά τους τα μεγάλα μονοπώλια και ολιγοπώλια έχουν αρκετή δύναμη στην αγορά, ώστε να μεταβιβάζουν τις αυξήσεις του κόστους, που προκαλούνται από την αύξηση των εργατικών μισθών, στους αγοραστές αυξάνοντας την τιμή του προϊόντος. Πολλά, όμως, από τα προϊόντα αυτά αποτελούν πρώτη ύλη για την παραγωγή άλλων αγαθών, που σημαίνει αύξηση του κόστους και της τιμής τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο η αρχική αύξηση του κόστους σε ορισμένους κλάδους διαχέεται σε ολόκληρη την οικονομία, με αποτέλεσμα την αύξηση του γενικού επιπέδου των τιμών.

Είναι φανερό ότι η παραπάνω διαδικασία μπορεί να ξεκινήσει τόσο από τα εργατικά σωματεία (αύξηση μισθών) όσο και από τις επιχειρήσεις (αύξηση κερδών). Στον πληθωρισμό κόστους ανήκει φυσικά και η περίπτωση που η αύξηση του κόστους προέρχεται από την αύξηση της τιμής ορισμένων βασικών πρώτων υλών και ενέργειας, κυρίως της τιμής του πετρελαίου. Η αύξηση της τιμής του πετρελαίου που πέτυχαν κατά το 1973 και 1979 οι χώρες του ΟΠΕΚ (ΟΡΕC) είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα πληθωρισμού κόστους.

β) Η ποσοστιαία μεταβολή του επιπέδου των τιμών (ή του δείκτη τιμών) μέσα σε μια ορισμένη χρονική περίοδο ονομάζεται ρυθμός πληθωρισμού. Έτσι, όταν λέμε ότι ο ρυθμός πληθωρισμού είναι 6%, εννοούμε ότι το επίπεδο των τιμών του τρέχοντος έτους είναι 6% υψηλότερο από αυτό του προηγούμενου έτους.

γ) Ο πληθωρισμός μειώνει την αξία των αποταμιεύσεων. Τα άτομα που πλήττονται περισσότερο είναι οι μικροί αποταμιευτές που δεν έχουν τη δυνατότητα έγκαιρης και ασφαλούς επένδυσης των χρημάτων τους. Είναι φανερό ότι ο πληθωρισμός αποτελεί αντικίνητρο για αποταμίευση. Έτσι, σε περιόδους έντονου πληθωρισμού αυξάνεται η κατανάλωση και μειώνεται η αποταμίευση.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Συνειδητά ή ασυνειδητά το νοικοκυριό παίρνει τρεις οικονομικές αποφάσεις σχετικά με τη χρησιμοποίηση του εισοδήματός του: **(α)** πόσο μέρος του εισοδήματος θα καταναλώσει, δηλαδή θα δαπανήσει για αγορά διάφορων αγαθών και πόσο θα αποταμιεύσει, δηλαδή θα φυλάξει για να δαπανήσει στο μέλλον, **(β)** το μέρος που θα καταναλωθεί, σε ποια προϊόντα και σε ποιες αναλογίες θα δαπανηθεί, και **(γ)** το μέρος του εισοδήματος που θα αποταμιευθεί, τότε θα χρησιμοποιηθεί και για ποιο σκοπό.

Οι αποφάσεις αυτές του νοικοκυριού επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες, όπως: **(α)** Το μέγεθος του εισοδήματος, **(β)** το μέγεθος του νοικοκυριού και την ηλικία των μελών του. Όσο μεγαλύτερο είναι το νοικοκυριό, τόσο μεγαλύτερο είναι και το μέγεθος της κατανάλωσης. Επίσης, διαφορετικά προϊόντα αγοράζει μια οικογένεια με μικρά παιδιά απ' ό,τι μια οικογένεια με ηλικιωμένα άτομα. **(γ)** Η γεωγραφική θέση όπου είναι εγκατεστημένο. **(δ)** Το κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν τα μέλη του.

Βασική επιδίωξη του νοικοκυριού και κριτήριο ταυτόχρονα για τη λήψη των πιο πάνω αποφάσεων είναι η όσο το δυνατόν πληρέστερη ικανοποίηση των αναγκών του με βάση το δεδομένο εισόδημα που έχει στη διάθεσή του.

Γ2.

α) Λ: Κατάθεση 150.000 ευρώ

Ρευστά διαθέσιμα 10%: $150.000 \cdot \frac{10}{100} = 15.000$ ευρώ

Δάνειο σε Μ: $150.000 - 15.000 = 135.000$ ευρώ

Μ: Κατάθεση 135.000 ευρώ

Ρευστά διαθέσιμα 10%: $135.000 \cdot \frac{10}{100} = 13.500$ ευρώ

Δάνειο σε Ν: $135.000 - 13.500 = 121.500$ ευρώ

Έτσι η εμπορική τράπεζα από τις παραπάνω συναλλαγές δημιούργησε:

$135.000 + 121.500 = 256.500$ ευρώ

β) Λ: Κατάθεση 150.000 ευρώ

Ρευστά διαθέσιμα 20%: $150.000 \cdot \frac{20}{100} = 30.000$ ευρώ

Δάνειο σε Μ: $150.000 - 30.000 = 120.000$ ευρώ

Μ: Κατάθεση 120.000 ευρώ

Ρευστά διαθέσιμα 20%: $120.000 \cdot \frac{20}{100} = 24.000$ ευρώ

Δάνειο σε Ν: $120.000 - 24.000 = 96.000$ ευρώ

Έτσι η εμπορική τράπεζα από τις παραπάνω συναλλαγές δημιούργησε:

$120.000 + 96.000 = 216.000$ ευρώ

Αποτέλεσμα της αύξησης του ποσοστού ρευστών διαθεσίμων από την Κεντρική Τράπεζα από 10% σε 20%, είναι να μειωθεί η ποσότητα χρήματος που δημιουργήθηκε από την εμπορική τράπεζα κατά: $256.500 - 216.000 = 40.500$ ευρώ

γ) Υπάρχουν όμως δύο σοβαροί περιορισμοί στις δανειοδοτήσεις. Ο ένας προέρχεται από την πολιτική και τους κανονισμούς που επιβάλλει η Κεντρική Τράπεζα, όπως ο καθορισμός του ποσοστού των ρευστών διαθεσίμων. Τα ρευστά διαθέσιμα είναι ένα απόθεμα χρημάτων που οφείλει να κρατάει η εμπορική τράπεζα στο ταμείο της. Για παράδειγμα, όταν η Κεντρική Τράπεζα καθορίσει το ποσοστό των ρευστών διαθεσίμων στο 20%, τότε οι εμπορικές τράπεζες είναι υποχρεωμένες για κάθε 100 ευρώ που καταθέτουν οι πελάτες τους, να κρατούν στο ταμείο τους 20 ευρώ και έχουν δυνατότητα να δανείσουν τα υπόλοιπα 80 ευρώ. Αυτό βοηθάει και τις εμπορικές τράπεζες να ανταποκριθούν και στις καθημερινές αναλήψεις χρημάτων που κάνουν οι πελάτες τους.

ΘΕΜΑ Δ

Στάδια παραγωγής	Αγαθό Α		Αγαθό Β		Αγαθό Γ	
	Αξία πώλησης (σε ευρώ)	Προστιθέμενη αξία (σε ευρώ)	Αξία πώλησης (σε ευρώ)	Προστιθέμενη αξία (σε ευρώ)	Αξία πώλησης (σε ευρώ)	Προστιθέμενη αξία (σε ευρώ)
1 ^ο	70.000	70.000	80.000	80.000	50.000	50.000
2 ^ο	120.000	50.000	110.000	30.000	80.000	30.000
3 ^ο	150.000	30.000	170.000	60.000	120.000	40.000
4 ^ο	200.000	50.000	220.000	50.000	200.000	80.000
		200.000		220.000		200.000

Δ1.

Αγαθό Α:

Αξία Πώλησης₁ = Προστιθέμενη Αξία₁ = 70.000

Προστιθέμενη Αξία₂ = Αξία Πώλησης₂ - Αξία Πώλησης₁ = 120.000 - 70.000 = 50.000

Προστιθέμενη Αξία₃ = Αξία Πώλησης₃ - Αξία Πώλησης₂ = 150.000 - 120.000 = 30.000

Προστιθέμενη Αξία₄ = Αξία Πώλησης₄ - Αξία Πώλησης₃ = 200.000 - 150.000 = 50.000

Συνολική Προστιθέμενη Αξία = 70.000 + 50.000 + 30.000 + 50.000 = 200.000

Αγαθό Β:

Αξία Πώλησης₁ = Προστιθέμενη Αξία₁ = 80.000

Αξία Πώλησης₂ = Αξία Πώλησης₁ + Προστιθέμενη Αξία₂ = 80.000 + 30.000 = 110.000

Αξία Πώλησης₃ = Αξία Πώλησης₂ + Προστιθέμενη Αξία₃ = 110.000 + 60.000 = 170.000

Αξία Πώλησης₄ = Αξία Πώλησης₃ + Προστιθέμενη Αξία₄ = 170.000 + 50.000 = 220.000

Συνολική Προστιθέμενη Αξία = 80.000 + 30.000 + 60.000 + 50.000 = 220.000

Αγαθό Γ:

Αξία Πώλησης₁ = Προστιθέμενη Αξία₁ = 50.000

Αξία Πώλησης₂ = Αξία Πώλησης₁ + Προστιθέμενη Αξία₂ = 50.000 + 30.000 = 80.000

Αξία Πώλησης₃ = Αξία Πώλησης₂ + Προστιθέμενη Αξία₃ = 80.000 + 40.000 = 120.000

Προστιθέμενη Αξία₄ = Αξία Πώλησης₄ - Αξία Πώλησης₃ = 200.000 - 120.000 = 80.000

Συνολική Προστιθέμενη Αξία = 50.000 + 30.000 + 40.000 + 80.000 = 200.000

Δ2. Για την οικονομία το άθροισμα της προστιθέμενης αξίας όλης της παραγωγής πρέπει ως σύνολο να είναι ίσο με την αξία αγοράς όλων των τελικών αγαθών και υπηρεσιών. Το Α.Ε.Π., επομένως, είναι η συνολική προστιθέμενη αξία της παραγωγής όλων των οικονομικών - παραγωγικών μονάδων της οικονομίας.

Επομένως το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της οικονομίας είναι:

$$\text{ΑΕΠ}_{\text{ΤΡΕΧ}} = 200.000 + 220.000 + 200.000 = 620.000 \text{ ευρώ}$$

Δ3. Πληθυσμός = 2.000 άτομα

$$\text{Μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός} = 2.000 \cdot \frac{10}{100} = 200 \text{ άτομα}$$

$$\text{Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (Εργατικό Δυναμικό)} = 2.000 - 200 = 1.800 \text{ άτομα}$$

$$\text{Άνεργοι} = 360 \text{ άτομα}$$

$$\text{α) Ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{Αριθμός Ανέργων}}{\text{Εργατικό Δυναμικό}} \cdot 100 = \frac{360}{1800} \cdot 100 = 20\%$$

β) Εργατικό Δυναμικό = Άνεργοι + Απασχολούμενοι

$$1.800 = 360 + \text{Απασχολούμενοι} \rightarrow \text{Απασχολούμενοι} = 1.800 - 360 = 1.440 \text{ άτομα}$$

Επιμέλεια απαντήσεων

Μυλωνάς Λευτέρης - Οικονομολόγος